

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/dodatki-historyczne-do/9865,Mord-na-Michniowie-W-70-rocznice-pacyfikacji-wsi-przez-Niemcow.html>
27.02.2026, 08:15

Mord na Michniowie. W 70. rocznicę pacyfikacji wsi przez Niemców

12.07.2013

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kurier Kielecki

specjalna gazeta okolicznościowa

Kurier Kielecki wydają „Echa Dnia” i Kielecki Ochotniczy Szwadron Kawalerii im. 13. Pułku Ułanów Wileńskich

NR 19

11 LIPCA 2013 R.

MORD NA MICHNIOWIE

W 70. rocznicę pacyfikacji wsi przez Niemców

Wszystko wskazuje, że okupant (niemiecki) szedł na placowe nieszczęście chłopów... Przeważa starszych wiekiem na nowo tworzący a młodzież do lasów. Należą do nich i nowi mogą obywateli. Alarmującą wiadomość, zagrożenie odwołanym bombardowaniem bezbronnymi miast niemieckich. Mało mamy ludzi i zamiast. Doposaż tej trójki 23 grudnia 1942 roku wysłał z kolumny Stefan Korbutowski szef Kierownictwa Walki Cywilnej do Stanisława Mikolajczyka, ministra Rządu Polskiego na uchodźstwie, informując o tragicznej sytuacji na wsi zamorskiej, gdzie Niemcy przystąpili do masowych wysiedleń. W swoich wspomnieniach „W imieniu Rzeczypospolitej” Korbutowski (członek Stronnictwa Ludowego, przedwojenny działacz polityczny, ostatni Delegat Rządu Polski na Kraj w 1945 roku) napisał, że: Niemcy przeobraziły wszelkich sposobów, włącznie z represjami, podczas których palono całe wsie i mordowano chłopów... w odwecie za sobotni dystans kontygentowych oraz współprace z oddziałami partyzanckimi Armii Krajowej. Batalionów Chłopskich czy Narodowych Sił Zbrojnych. Tak stało się w przypadku Michniowa, wsi kieleckiej, która została spalona, a jej mieszkańców (204 osoby - mężczyźni, kobiety i dzieci) bestialsko zamordowano - część spalono żywym, w dwudniowej pacyfikacji 12 i 13 lipca 1943 roku Michniów był jedną z 817 spacyfikowanych wsi w latach 1939-1945. Koncentryczne uderzenia na niektóre polskie wsie, takie jak Michniów, Szałka Polska, czy Strużki były w istocie akcjami eksterminacyjnymi wobec Polaków i przygotowywały grunt pod przyszłą, powojenną, inkubację tych terrorów przez Niemców.

Kłosa III Rzeszy umożliwiła ściganie winnych za zbrodnie, popełnione na obszarze Polski pojałarskiej przez wymiary sprawiedliwości: rodzinny, państwowy i kulturalny antysemickiej, a później Republiki Federalnej Niemiec i Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Śledztwa w sprawie pacyfikacji Michniowa w 1968 roku (sygn. Ds. 3048), wszczął sędzia Andrzej Janowski, dyrektor Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Kielcach, a kontynuował prokurator Instytutu Pamięci Narodowej z Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Kenkowie Krzysztof Falkiewicz. W wyniku śledztwa udało się ustalić fakty i okoliczności zbrodni, ale nie udało się postawić zarzutów bezpośrednio odpowiedzialnym i biorącym w niej udział. Tak jak wiele innych zbrodni, np. w Borze Kunowskim czy Strużkach pozostała bez kary. Natomiast badania przebiegu postępowań przed niemiecką prokuraturą do 1967 roku i później do 1970 roku, prowadzone przez sędziego Janowskiego wykazały, że tylko przedmiotem dwóch śledztw spośród kilkunastu były pacyfikacje wsi, obydwie umorzono, natomiast w grupie 99 śledztw dotyczących wydarzeń na Kielecczyźnie z których postanowienia o umorzeniu, bądź informacja o przebiegach umorzenia Zentrale Stelle (Centrala Badania Zbrodni Narodowosocjalistycznych w Ludwigsburgu utworzona w 1958 roku w Republice Federalnej Niemiec) przysłała do Polski 43 dotyczących wydarzeń (jednostkowych). które rozgrywały się na wsi. Usadnienie umorzeń postępowań przez prokuraturę Republiki Federalnej Niemiec były kuriozalne, najczęściej padały w nich sformułowania iż brak jest dowo-

Leszek Bukowski

dów potwierdzających fakty zbrodni. bądź wskazuje jednoznacznie ustalić o do faktów, stwierdzały niemożność ustalenia sprawców lub ich śmierci. W 1979 roku staraniem Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce, Michniów staje się symbolicznym miejscem, w którym ma powstać Mauzoleum Miejskich Wsi Polskich. W kolejnych latach powołany został Komitet Organizacyjny Budowy Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie (1984) i wmurowany kamień węgielny (1988). Obecnie, barczaj niż kiedykolwiek, bliżej jest do zrealizowania pomysłu z 1979 roku. Instytut Pamięci Narodowej od swojego powstania w 1998 roku wspiera ideę budowy Mauzoleum mającego upamiętnić masakrę wsi, którzy zginęli, w różny sposób, w czasie II wojny światowej podczas działań wojennych, okupacji niemieckiej, sowieckiej i w trakcie czystek etnicznych na Wołyniu i Podolu. Pamięć o nich jest naszym obowiązkiem, bo jest częścią pamięci naszego narodu, służy budowaniu więzi wspólnotowych i kształtuje naszą świadomość narodową.

Leszek BUKOWSKI
naczelnik Delegatury
Instytutu Pamięci
Narodowej w Kielcach

Michniów tuż po 13 lipca 1943 roku

Nieznana ofiara pacyfikacji Michniowa

Zbrodnie niemieckie na wsi kieleckiej

Czytaj na stronie 2

Pliki do pobrania

„Kurier Kielecki” nr 19 z 11.07.2013 (dodatek do „Echa Dnia”) (pdf, 9.11 MB)